

den grundlovgivende Rigsforsamling; han sagde nemlig: „Seg anser denne Paragraphs Indhold for at være en Tradition, der følger fra Grundlov til Grundlov og kan have sin store Betydning, hvor Udviklingen gaar for sig under meget stærke Kampe mellem Regjeringen og Folket, men som hos os, hvor Udviklingen gaar for sig under mere rolige Former, langt snarere kan misbruges end bruges.“ Men medens jeg saaledes antager, at Oprindelsen til disse Bestemmelser ganske vist har været især at værne de lovgivende Forsamlinger mod Regjeringen, saa erkjender jeg naturligtvis fuldkommen, at Bestemmelsen, saaledes som den staar i Grundloven, har faaet en saa vid Affattelse, at den udelukker Sags Anlæg for Yttringer, saaldne i Thinget, ikke alene fra det Offentliges, men ogsaa fra Privates Side, og jeg erkjender fremdeles, at dette jo ogsaa kan have Noget for sig, forsaavidt som det kan være heldigt, at Rigsdagsmænd, der jo paa saa mange Maader ere udfatte for at maatte komme til at sige Noget, som kan være stødende eller saarende for En eller Anden udenfor den lovgivende Forsamling, ikke skulle uleiliges med Sogsmaal af Alle og Enhver, der maatte finde sig stødt ved en eller anden Yttring, der fremkom her; men hvad jeg holder mig ganske overbevist om, er, at det vistnok aldrig har været Meningen med en saadan Bestemmelse, naar egentlig ubeviste ærefrænkende Yttringer fremkom her, i Thinget, da at ville afstære de Paagjældende fra at kunne ved Sags Anlæg ved Domstolene værne om deres Ret. Det er imidlertid det Princip, som det ærede Udvalg flertal vil opstille; det vil opstille det Princip, at Samtykke til Sags Anlæg ikke skal meddeles, uden hvor der i de ærefrænkende Yttringer fremtræder en aabenbar og uforanlediget Tendents til at fornærme, men jeg vilde anse det for overordentlig ubeldigt, hvis dette Princip skulde blive antaget. Jeg vilde for det Første, anse det for overordentlig ubilligt mod de paagjældende Private. Det kan virkelig ikke hjælpe dem noget med Hensyn til deres Væ, om det har været den paagjældende Rigsdagsmænds Tendents at fornærme, naar det dog er givet, at Yttringerne, saaledes som de foreligge, indeholde en betydelig, en grov

Ærefornærmelse. Det er jo ogsaa aabenbart, at det vil gjøre det Hele ganske illusorisk, thi det vil jo for Enhver, som nogenlunde har Ordet i sin Magt, være saare let at give sine Yttringer en saadan Form, at man ikke kan sige, at der dert fremtræder en aabenbar Tendents til at fornærme, at man ikke kan sige, hvad der jo maa være Meningen heraf; at det alene har været den Paagjældendes Motiv at ville fornærme, og jeg vil endogsaa sige, at det er saa langt fra at kunne hjælpe den paagjældende Private, at der ikke kan ses at have været et saadant Motiv tilstede, at tværtimod de Yttringer, der her fremkomme, netop naar de fremtræde under den tilskyndende mest lidenskabsløse og interesseløse Form, uden tilskyndende Motiv til at ville fornærme, have en forøget Farlighed for de paagjældende Private. Nu har jo vel den ærede Ordfører for Flertallet nys sagt, at man jo maatte erindre, at der her i Thinget var en Magt, som strax kunde gjøre de ærefrænkende Yttringer døde og magtesløse, saa at det for de paagjældende Fornærmede var unødvendigt at ty til Domstolene. Han sagde nemlig: Den ærede Formand vil jo i saadanne Tilfælde kalde den Paagjældende til Ordet, og i dette Tilfælde, sagde han, er det jo ogsaa flet; inden Yttringerne være komne ud af denne Sal, vare de allerede af den ærede Formand kjendte døde og magtesløse. Jeg behøver dog vistnok ikke at udvikle for de ærede Medlemmer, i hvilken Grad den ærede Ordfører maa have misforstaaet Formanden paa dette Punkt, men jeg skal blot tillade mig at oplæse, hvad det var den ærede Formand yttrede; efterat det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts Ste Valgkreds var fremkommen med de heromhandlede Yttringer. Den ærede Formand sagde nemlig ikke Andet end dette: „Under Behandlingen af Lovforslag som dette er det ikke muligt at bingte Forhandlingen til at indskrænke sig netop til det, der staar i direkte Forbindelse med Uffædigelesgrunden; men naar ærede Medlemmer i deres gode Ret til at tage vedkommende Embedsmænds hele Forhold i Betragtning her fremdrage andre personlige Forhold, vedrørende Embedsmændene, vil jeg bede dem at være sig deres fulde Ansvar for Yttringerne bevidste